Ч. 88. Чернівцї, недїля дня 21. квітня (3. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XXI.

(*Полїтика внутрішна. — Основа згоди народовцїв. — Полїтика внїшна. — Конець.*)

Полїтика т. зн. господарка народна мусить бути внутрішна і внїшна.

Полїтика внутрішна мусить бути звернена на те, аби *витворити культурну і економічну силу народну*, бо на тій силї опирає ся полїтична сила народу. Безперечно залежить тут дуже богато від ініциятиви і працї кождої рускої людини з осібна, але інтеллїґенция народна мусить зібрати всї свої сили умислові на те, аби тоту працю індівідуальну підперти, зробити єї видатною, постарати ся о те, аби тота праця не марнувала ся; одним словом, інтеллїґенция народна повинна заняти ся докладно орґанїзациєю працї народної. Се дасть ся осягнути через всякі товариства наукові, лїтературні, просьвітні, через всякі стоваришеня економічні і т. д.

Правда, у нас вже дещо зроблено в тім напрямі, але кождий мусить признати, що се зовсїм ще не вистарчає, що се лиш слабі початки того, що повинно у нас бути. Не хочу тут вдавати ся в критику дїяльности ріжних наших товариств, єї вже нераз обговорювано в *Буковинї* і в иньших часописях, але одно мушу сказати: всюди у нас в тій роботї видно недостаток сьвідомости цїли, недостаток пляну, робота веде ся доривочно, на прихапци, всюди лиш якісь хвилеві пориви, тут щось робить ся, де инде нїчого, там знов зроблена робота марнує ся, — одним словом *нема ґазди* розумного, дбалого, маючого на все бачне око, котрий би в ту роботу завів якийсь лад, давав всему порядок, тут післав поміч, там придбав робітників, тут навчив, що і як робити, там поправив і т. д. і т. д.

Як в кождій господарцї так і тут дуже важна річ добре і докладно уложений інвентар того, що вже є, докладний спис робітників і всяких засобів чи то материяльних чи умислових, так щоб з інвентаря кождої хвилї можна видїти стан господарства. Річ ясна, що ґаздї народному мусить на тім залежати, аби робота *всюди* робила ся, і аби в цїлій роботї була якась орґанїчна звязь. Длятого то потрібно, 1) аби кожду і найменьшу силу втягнути в роботу народну, *всїх* до неї приєднати; 2) аби *цїлій* роботї надати одноцїльність. Всїх повинно підносити чутє, що *всюди* робить ся, і робить ся *тота сама* робота. Всї—одиниця, родина, загал повинні стояти в чинній службі народній, і кожде свою роботу робити так, аби з того вийшла *одна* гарна цїлість. Аби се осягнути, мусять перед усїм тоті одиницї, що сьвідомі своїх обовязків народних і своєї відповідальности, зійти ся, порозуміти ся, уложити плян, не моделюючи єго на чужих плянах: анї на плянах Люеґера анї на проґрамах социяльних демократів, а основуючи єго єдино на докладнім розпізнаню питоменних обставин руского народу — вибрати господаря (т. зн. головний заряд для справ народних), дати єму средства в руки, і самі починати після пляну і заряджень того заряду всюди роботу, а небавом пристане до них весь загал, побачивши ся змаганя, їх роботу і успіх тої роботи. Не будемо проте входити в подробицї, бо се мусить зробити збір всїх інтеллїґентних щирих і охочих до працї одиниць, але скажемо вже тут, що наколи має ся на умі, витворювати культурну і економічну силу *руского народу*, то не лиш праця культурна, але і орґанїзация економічна мусить доконечно бути оперта на національній засадї; ми рішучо противні тому, щоб в спілцї з кацапами, незважаючи на їх лїтературні „убѣжденія“, — так у нас звичайно каже ся — приступати до економічної орґанїзациї. Така орґанїзация має прецїнь бути підставою економічної сили *руского* народу, вона нею не буде, скоро приймуть в нїй участь не Русини. Зрештою істория „Народного Дому“ у Львові може кождому отворити очі, що не на добро народови можуть обернути ся гроші народні! Тепер закладають ся вже і такі товариства задаткові, котрі з часом готові зробити наш нарід залежним від чужого — росийского капіталу...

Друга важна річ: оперти всю орґанїзацию на громадї, властиво-ж всїх сил доложити, аби зорґанїзувати громаду. Коли ми приглянемо ся близше нашій громадї, то побачимо, що зорґанїзувати руску громаду значить тілько, що зорґанїзувати хлїборобів руских. Правда, маємо ми вже по містах наших ремісників і про них мусимо дбати, аби їх було як найбільше і аби збільшити їх силу економічну, але хлїбороби се властивий пень нашого орґанїзму народного, на нїм він стоїть. Бажаючи зробити цїлий орґанїзм сильним, мусим зробити сильним наш стан хлїборобский. Се майже цїлковито від нас залежить. Але сили не мати ме той стан, наколи єго спролетаризує ся, нї! Він тодї або пожене в Бразилїю, або стане в своїй власній вітчинї рабом других. Ми всїх сил мусимо доложити, аби сей стан скріпив ся, зміцнив ся, став як найбільше незалежним. Тодї той стан стане підвалиною нашого культурного і економічного поступу, нашої полїтичної сили.

Оттак ми в загальних зарисах розуміємо господарку народну т. зн. полїтику. В тій внутрішній господарцї лежить сук реальної полїтики. Реальна полїтика се праця для витвореня культурної і економічної сили у руского народу, а реальна вона тому, бо бере свій початок і має свій конець в дїйсних обставинах руского народу. Реальна полїтика се праця, а не полїтиковане, не галабурда.

Річ ясна, що становище прихильників реальної полїтики далеко труднїйше нїж иньших наших полїтиків з тої простої причини, що коли принципіяльники і радикали обмежають ся лиш на саму критику дїяльности других (реалїстів, Поляків, правительства і т. д.), всюди знаходять щось виткнути і тим чисто неґативним способом, на чужі кошта і без власної працї здобувають собі імя патріотів, то реалїсти мусять упрівати коло муравлиної роботи, зносити цеголки до будови, будувати звільна, а се завсїгди труднїйше, часто получене з неудачами і проте тим меньше принадне і популярне, що нераз треба чекати довго на сякий-такий успіх. Але маючи тото глубоке переконанє, що лише власною силою може нарід бути сильний, думаєм ми, що нема иньшого виходу, як лиш старати ся добути тоту силу з народу і єї виробити. Розглядаючись в історії розвитку нашого народу за послїдних яких 30 лїт, видячи, що лиш те нам остало ся, що ми самі собі придбали, порівнюючи відтак колишнї часи з теперішними, порівнюючи також наш розвиток з розвитком других народів, набираєм ся непохитної віри в успіх такої працї. Правда, можна деколи ріжними штучками, ріжними аґітациями осягнути якийсь успіх, але певність успіхів і тривкість їх наслїдків залежать єдино від сили народної, добутої власною працею. Се є єдина дорога до мети. Що-ж дотичить популярности, то ми враз з пос. Екснером скажем лиш тілько, що найнепопулярнїйші люди часто допняли найбільших здобутків, а найпопулярнїйші бували часто найбільшими лайдаками.

Коли-ж так, то бодай в справах внутрішної господарки народної повинні-б всї Русини, думали-б ми, бути одної думки, всї з однаковою щиростю працювати, бо-ж прецїнь праця тота, хоть би навіть річ брати з чисто партийного становиска, може кождій партиї, чи реалїстам, чи приципіяльникам, чи радикалам вийти лише на користь. Не без того, щоб не сперечати ся, щоб з собою не бороти ся; нї, ми тому не против-

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

ні, сперечаймо ся, борім ся за добру справу, се може навіть добре, щоб не заплїснїти, не зашкаралупіти, не струпішіти, але притім знаймо міру в боротьбі, і в боротьбі маймо цїлість і єдність національну на оцї, і в боротьбі не руйнуймо того, що другий зробив доброго, і в боротьбі шукаймо згоди. Критика річ дуже пожадана, але вона мусить бути сумлїнна, полєміка мусить бути чисто річева, не підбита напастю і злобою. Етику, що зросла на ґрунтї слїпої партийности, і котра наказує витягати на верх самі лиш хиби противника-Русина а промовчувати єго добрі сторони, се дуже низька і підла етика, се етика шахрайска, котру з огляду на загальну руску справу в відносинах Русинів до Русинів доконечно треба закинути.

Се є підстава згоди всїх народовцїв — слово то беру в найширшім значіню і розумію під ним всїх Русинів, чи то реалїстів, чи принципіяльників чи радикалів, всїх а всїх, що хочуть бути Русинами і нїчим більше; для всїх них, скоро лиш схочуть працювати, знайде ся поле дїяльности як найбільше відповідної їх індівідуальному темпераментови. Але очевидно зірванє всяких „зносин“ з „обєдинителями“ се conditio sine qua non всякої згоди.

На даних господарки внутрішньої основує ся полїтика внїшна. Задача єї є также добувати средства для культурного і економічного двигненя народу, але вже не з народу самого але і з відносин народу до держави і до сусїдів; вона мусить про се дбати, аби тоті відносини народу до держави і до сусїдів так якось уладити, щоб народови притім було як найлїпше, щоб він як найлїпше мав ся і міг розвивати ся. Задача тота, як бачимо, вже більше замотана і тим трудна. Міжтим коли для веденя полїтики внутрішної потрібно лише щирости, дбалости, працьовитости, потрібно таланту чисто господарчого, то для веденя полїтики внїшної потрібно не лиш мати найдокладнїйший огляд своїх власних сил і уміти ними розпоряджати, але треба як найдокладнїйше розуміти житє державне у всїх єго явищах і складниках, житє і змаганя сусїдних народів, треба кождої хвилї мати як найдокладнїйші відомости про заміри і заходи всїх иньших полїтичних чинників, треба утримувати живі зносини з тими чинниками, треба уміти зручними маневрами відвернути лихо, заскочити противника, здобути позицию. Полїтика внїшна се вже отже стратеґіка і вимагає незвичайної бистроти ума, палкої фантазиї а притім холоднокровности, дару комбінациї, одним словом всяких таких прикмет, які визначають доброго воєводу і мужа державного. Буває таке, що слабими силами удасть ся далеко сильнїйшого противника побороти, але буває і таке, що незручним кроком можна цїлий нарід поставити на краю пропасти.

Коли вести полїтику взагалї річ дуже трудна, то серед наших стосунків вона ще труднїйша; се кождий мусить признати, хто здає собі справу з того, що то є полїтика, і хто знає добре тоті наші стосунки. А прецїнь у нас страх богато полїтиків, але які вони, се може собі кождий подумати. Що у нас тепер богато полїтиків, се зрештою не злий знак, а лиш доказ, що у нас стало тепер більше людий таких, що щось думають; біда лиш в тім, що вони думають ріжно, але треба звести їх до купи, розмовити ся, порозуміти ся; з того наберуть всї до себе віри, і вийде одна полїтика.

Головна річ мати в полїтицї на кождім кроцї ясну цїль перед очима, здавати собі завсїгди справу з того, що кождим кроком хоче ся осягнути.

Зваживши докладно наші внутрішні стосунки; зваживши і те, що правительство австрийске дїйсно бажає собі, щоби ми розвивали свою культуру і економічну силу і дає нам навіть можність до того через школи, запомоги товариств і т. д., так що ми тут в Австриї маєм вже навіть якийсь засіб тої сили; бажаючи тоту силу ще більше виробити, щоб єї стало на двигненє цїлого *руского* народу, ми *мусимо* відносити ся до того правительства щиро, приязно, а не ворожо. Се ще зовсїм не сервілїзм, коли *руский* нарід *для своєї власної справи* підпирати ме правительство, що єму прихильне, прихильнїйше бодай, нїж иньші правительства, се хиба интерес. Треба зрештою знати, що і правительство конституцийне мусить числити ся з силою, воно може лише то, що може. Що обєдинителї мають причину бути невдоволеними із заходів правительства, се можна розуміти, але интерес обєдинителїв нам якраз противний. Коли-б правительство стало по сторонї обєдинителїв і їх змаганя підпирало, тодї побачило-б воно нас рішучо проти себе. Головна наша *національна* засада наказує нам вести так полїтику.

Реалїсти, як бачите, се люди засад.

Завсїгди будуть у нас люди, що кликати муть до домашньої річеньки:

„Шуми, гуди филенькою,
Щоб далеко чути!“

Але най зважають, що річенька каже:

„Я би в фалю загреміла,
Та *водицї мало*...

Лучше плисти по тихоньки
Та *невненьким* ходом,
Оминати островоньки,
Камінє й колоди.

Так поплину тихо, смирно,
Без шуму, без горя;
З личком чистим, незмученим
Чей дійду до моря!“

(Головацкий).

А тепер сьмію ще просити, аби не стріляти до мене зза плота. Коли вже бороти ся, борім ся — в отвертім полю!

Др. Ст. Смаль-Стоцкий.

Що нового в сьвітї?

Австрийска рада державна докінчує вже наради над правительственним проєктом виборчим. Як можна було передвидїти, проєкт буде принятий більше як потрібними $^2/_3$ всїх голосів. Головними точками, котрі становлять підвалину цїлого проєкту, є перед усїм § 1, в котрім постановляє ся нових 72 мандатів з пятої куриї. Против того було поставлене внесенє на заведенє безпосередного рівного права голосованя і знесенє системи курий. За сим внесенєм меньшости голосували лише 61 послів, а то Молодочехи, нїмецкі народовцї, антисеміти, дальматиньскі панславісти, пос. Пернерсторфер, Кронаветтер і Романчук. За правительственним проєктом голосували 175 послів, між ними рускі посли Барвіньский, Охримович і Вахнянин, а посли Телїшевский і Підляшецкий відтягнули ся від голосованя. Коли отже внесенє на заведенє безпосередного рівного права виборчого відкинено, домагав ся пос. Романчук побільшеня числа мандатів з пятої куриї, а то намісць 72 — 89 мандатів, однак за сим внесенєм голосували ледви 38, навіть „коло польске“ спротивило ся тому внесеню. Зрештою ішло ухваленє правительственного проєкту досить гладко — хиба треба спімнути виступи пос. Леваковского против гнету польскої шляхти в Галичинї — аж до II-го артикулу, де постановляє ся в пятій куриї посередні вибори. Велика часть послів уважала і уважає таку постанову несправедливостю супроти робітників і тому поставлено внесенє на заведенє безпосередних виборів в тій куриї. Однак тому спротивило ся рішучо правительство і тому відкинула більшість палати те внесенє 139 голосами против 121; за тим внесенєм голосували одна часть нїмецкої лївиці, Молодочехи, антисеміти, рускі посли Романчук, Барвіньский, Охримович, Вахнянин і Підляшецкий і пос. Леваковский. З ухваленєм того артикулу усунуло правительство найбільші перешкоди для правительственного проєкту і тепер не буде вже жадних трудностий для єго ухваленя. Так стоїть поки-що справа в парляментї.

Від часу до часу викликує то пос. Леваковский, котрого виключено з „польского кола“, то скрайні Молодочехи то знов пос. Романчук більше оживлену дебату, щоб не сказати сварню. Посли Леваковский і Романчук виказують ріжні несправедливости, яких допускає ся верховодяча польска шляхта в Галичинї супротив руского і польского народу. На жаль не маємо тут досить місця, аби подати ту дуже поучаючу полєміку галицких послів в радї державній і розібрати їх докладно що-до єї стійности і вартости. Знов же Молодочехи мають клопіт з своїми радикалами, котрі остро виступають против цїлого проєкту, коли противно більшість клюбу при деяких параґрафах голосує за правительственним проєктом і те саме зробить в третім читаню.

Ми вже мали нагоду подати нашим читателям вкоротцї причини, чому Молодочехи рішили ся голосувати за правительством, хоч остають ся в опозициї. Ясна річ, що така постанова дуже зацїкавила всїх, бо-ж прецїнь треба признати, що годї Молодочехам приписувати недотепність в такій важній справі. Отже тим зацїкавили ся також Москалї і вже вдруге розбалакав ся в сїй справі дописуватель „Московскихъ Вѣдомостей“ з проводирем Молодочехів пос. Аймом. Послухаймо, що такий визначний молодоческий полїтик як пос. Айм каже вкоротцї: „В полїтицї годї кермувати ся серцем і чутєм, а треба лише розумом, коли хто хоче уникнути небезпечности. Скажім, що Молодочехи допровадили би до того, що ґр. Баденї упав би, то що-ж з того? Хто може бути єго наслїдником? Або ґр. Франц Тун, бувший намістник Чехів, або ґр. Шенборн, бувший мінїстер справедливости. Чи то було би лїпше для Чехів? Сто разів гірше, бо ґр. Баденї показує що найменьше охоту до залагодженя ческої справи. Через те, що Молодочехи помогли би недопустити до ухваленя правительственного проєкту реформи виборчої, не упало би мінїстерство Баденїого, бо ґр. Баденї сказав виразно: коли не ухвалите виборчої реформи, то корона і правительство прийде до пересьвідченя, що вам ще не потрібно такої реформи і она буде відложена на довгі лїта. Для парляменту виходило отже: або *така* реформа або жадна! Се очивидно мусїло спонукати парлямент, а тим самим Молодочехів, відносити ся до правительственного проєкту прихильно. Ще одна дуже важна обставина спонукала Молодочехів до їх знаного рішеня: правительственним проєктом поставлено почасти засаду загального права голосованя, а се вийде в Австриї на користь Славян. З тих нових 72 мандатів одержать Славяни разом 38, значить славяньский елемент зміцнить ся значно — а се чейже не може бути неприємне Славянам. Правда, проєкт Баденїого має богато хиб, але все таки є в нїм де-що доброго, а лїпше дістати крихту доброго, як нїчо“... Так розумував визначний полїтик, котрий в радї державній тїшить ся загальною повагою. Здаєть ся, коментаря до тих слів не потрібно!

День 27-го квітня буде безперечно становити памятний день в історії міста Відня. Вибраний антисемітскою більшостю міскої ради на

бурмістра др. Люеґер став на завізване перед цїсарем. Цїсар сказав єму, що на тепер неможливе потверджене єго вибору і що надіє ся по єго вирозумілости, талантї і честности, що уможливить містови автономічну управу добровільним уступленем. Др. Люеґер обіцяв сейчас сповнити волю цїсаря і так зробив. Вість о сїй авдиенциї зробила в цїлій Австриї велике вражінє, а лїбералів пригнобила страшно. Нїмецка лївиця зійшла ся сейчас на нараду і ухвалила комунїкат, в котрім висказує своє невдоволенє з того кроку правительства. Тут виходить на верх властиве жаданє лїбералів: щоби правительство за всяку цїну піддержало розпадаючу ся лївицю, хоч би то наступило навіть против кілька разів висказаної волї народу. Мешканцї Відня висказали вже кілька разів при виборах своє недовірє до лїбералів, а прихильність для антисемітів. Коли вибрано бурмістром д-ра Люеґера, не затверджено єго задля єго власної особи, а не тому, що він антисеміт. Він не давав досить поруки, що буде безсторонно правити містом, він є занадто „Parteimann.“ Коли-ж єго тепер знов вибрали, то мусїло би правительство єго знов не затвердити, знов розвязати раду міску і так би повторяла ся давна комедия. Сего мабуть і бажали лїберали. Однак правительство поступило инакше: Люеґер уступив на тепер добровільно, правда, аж на виразне жаданє цїсаря, але слова цїсаря признають антисемітам право рядити містом, дають Люеґерови надію стати пізнїйше бурмістром — антисемітскі часописи пишуть, що вже сеї осени, по угорскій виставі, — а заразом підносять значінє антисемітів до небувалої висоти. Се іменно пригнобило лїбералів, бо наслїдки сего випадку зарисовують ся вже досить виразно: лїберали втратили Віденъ на все, втратять і иньші міста і краї, а се відобє ся на їх становищу в державі взагалї.

Угорщина сьвяткує тисячлїтне істнованє своєї держави. Нинї починають ся там незлїчимі торжества. Доси ми не маємо про се докладнїйших вістий, отже обмежимось тепер на замітцї, що притім не обійшло ся також без квасів. В Будапештї мають урядити похід, а при тій нагодї мають нести також сербский герб старий. Се не сподобало ся Сербії, котра добачає в тім погорду для себе, і тому заборонила она свому консулови взяти участь в тих торжествах. Вийде таке, що будуть заступлені всї европейскі держави з виїмкою — Сербії. З початку сердили ся Мадяри, а тепер стали собі кепкувати з малої Сербії і випоминають їй, кілько то австро-угорскі посли помагали їй в бідї. А коли тепер Сербія дармо гороїжить ся, то се не зробить Мадярам жадного клопоту, бо они, а з ними решта держав того й не замітять... Зрештою треба би ще занотувати, що мінїстер гонведів 63-лїтний бар. Феєрварі перебув в послїднім часї два поєдинки щасливо...

Франция має нове мінїстерство. З початку поручив президент Фор зложенє нового мінїстерства Саррієнови, котрий недавно тому став мінїстром внутрішних справ за мінїстерства Буржоа. Однак єму не удало ся зложити концентрацийне мінїстерство, бо радикали жадали, аби в проґраму мінїстерства вставити ревізию конституциї, а на се знов не хотїли згодити ся умірковані републиканцї. Тому поручено зложенє мінїстерства Мелїнови, котрий зложив републиканьско-консервативне мінїстерство. Таке мінїстерство має забезпечену прихильність сенату, а сей дасть своє призволенє на розвязанє парляменту. Там не має нове мінїстерство більшости і тому хоче при нових виборах о те постарати ся. Однак радикали вже тепер заповідають новому мінїстерству скорий упадок.

Болгарский князь Фердинанд був в Парижи, де єго приняли мов самостійного монарха. Та тілько й єго, бо окрім того кадила, там він нїчого не зискав. Взагалї втратила єго подорож на вартости, від коли знають, що султан спутав єго так добре, що він лише тяжко може рушати ся. До того ще і обридло всїм єго поклоньство для Росиї, так що тепер загально говорять: кн. Фердинанд є подвійний вазаль, султана і царя.

Послїдного разу ми подали за иньшими часописями вість, що Хіна заключила з Росиєю трактат, котрим передає Корею і себе на поталу Росиї. Та вість показала ся хибною. Такого трактату не заключено доси. На тій поголосцї лише тілько правди, що ведуть ся переговори в справі заключеня трактату. Найзнаменитший муж стану в Хінї Лї-гунґ-чанґ виїзджає яко заступник хіньского цїсаря на коронацию росийского царя і при тій нагодї буде пересправляти що-до трактату. До Berliner Tagblatt-у доносять, що Хіна пристане на відступленє Росиї всхідних пристаний в Кореї, будову росийскої зелїзницї в Хінї, а евентуально на вимуштрованє одної части хіньскої армії росийскими офіцирами. Чи треба ще більше, аби стояти під цїлковитим впливом чужої держави?

Справа пенсий вдів і сиріт по сьвящениках

порушена п. Барвіньским в радї державній 15-го квітня занепокоїла очивидно і „Галичанина“ і „Дѣло“, бо обидва на свій лад силкують ся відняти сему всяке значінє. „Галичанинъ“, відомий з своєї московскої хитрости, загнув для своїх читачів ось-яку карлючку (подаємо єї в перекладї):

„На другім засїданю посольскої палати находив ся на дневнім порядку проект закона о емеритурах для урядників як і о пенсиях для вдів і сиріт по сьвящениках унїятских і православних. Факт, що п. Барвіньский, основуючий свою полїтику на ягелоньскій (!) ідеї, т. є. на служеню руского народа інтересам Польщі, вступив ся також за інтересами православного духовеньства, можна приняти лише за нову пробу притягнути руске православне духовеньство на Буковинї в новоерский табор (!!). Ми цїкаві, чи то стало ся за радою кардинала Сембратовича і польского „кола“; правдоподібно се послїдне дало свій дозвіл з тактичних причин. — Не зважаючи на все те, вдови по руских сьвящениках не можуть нїчого надїяти ся від нинїшного правительства.“

Не знати, — каже на се *Правда,* — чому тут більше чудувати ся, чи хитрощам московского орґану, чи наївности тої публики, на яку сей орґан спекулює! При тім і се характеристичне для наших обставин, що „Галичанинъ“ не каже вдовам по руских сьвящениках сподївати ся нїчого від теперішнього правительства! Се легко зрозуміти, бо очивидно „Галичанинъ“ і сам вижидає звідки инде „спасенія“ і рад би, щоби всї за ним туди зітхали!

В „Дѣлѣ“ віденьский дописуватель Поступишин (= Романчук) отак знов толкує про сю справу своїй публицї:

„При ґенеральній дебатї над справою заосмотреня вдовиць і сиріт по урядниках пос. Барвіньский поставив резолюцию в користь вдовиць і сиріт по сьвящениках. Я писав ще перед трома тижнями, що ту справу порушив уже в комісиї буджетовій пос. Романчук, та вже й уложив резолюцию, на котру згодив ся також мінїстер, але що після пороблених там замітів відложив дальше трактованє тої справи до нарад над реґуляциєю конґруи. Отже декотрі посли висказували приватно своє зачудованє (!) з виступленя п. Барвіньского, мов-би розпочинаючого акцию, котра-ж уже була розпочата. П. Барвіньский думав мабуть прискорити справу, але она таки мусїла піти до комісиї буджетової і таки відложити ся аж до нарад над реґуляциєю конґруи, — дарма, що і польскі посли ладили ся промавляти за нею. — Петициї в тій справі впливають тепер численнїйше: надійшло дальше кільканайцять петиций на руки Романчука і кілька на руки Барвіньского від сьвящеників після деканатів, і петиция від вдовиць сьвященичих з Самбора“.

Очивидно, каже *Правда,* що монополь всякої акциї після погляду Поступишина належить до п. Романчука, котрий все не тілько розпочав скорше, але й зробив все, що приписують собі пп. Барвіньский і Вахнянин. До него навіть петициї численнїйше впливають, бо на руки п. Романчука надійшло кільканайцять петиций, а на руки п. Барвіньского кілька! Ми провірили виказ сих петиций після стеноґр. записок і після того на руки п. Романчука війшло петиций разом 19: на руки же п. Барвіньского війшло петиций 20. Більше пояснень допись Поступишина не потребує. Ми лише звертаємо ся до п. Кіндрата, котрого „Дѣло“ насилує писати гумористичні фейлетони (а він собі селезїнник), може би звернув ся до своєї бабусї Штокалової, у котрої шукає натхненя до своїх писань, чи вона би єму сказала, де та правда в „Дѣлѣ“ дїла ся.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 2-го мая 1896.

Львівский митрополичий ординарият пошукує для наших селян, що виеміґрували до Бразилії, одного гр. кат. сьвященика і взиває длятого безженних і вдівцїв з духовних, котрі хотїли-б ся пожертвувати для добра свого народу, аби зголосили ся як найскорше до митрополичого ординарияту.

З перемиской епархії. Цїлком природна річ, що хоч обсадженє епископского престола ще дуже далеке, вже тепер виринають ріжні кандидатури, з котрих хочемо тут подати лише такі, о котрих можна говорити на серіо. Найблизша, розуміє ся, є гадка, що станїславівский епископ Куїловский стане перемиским епископом, а тодї мав би єго місце заняти др. Теофіл Сембратович, бувший ректор віденьскої семинариї, а тепер парох при церкві св. Варвари у Відни. Не будемо тут говорити о тім, о скілько надає ся епископ Куїловский на перемиского епископа, бо зрештою рішенє тої важної справи ще досить далеке і ми будемо ще мати нагоду, про се ширше писати. Але одно мають всї Русини право жадати від правительства і рішаючих кругів: щоби на епископских престолах, от як тепер в Перемишли, засїдали епископи, котрі би вповнї відповідали своїй взнеслій задачі, котрі уміли би зробити порядок в своїй диецезиї, аби не дїяло ся таке, як от тепер в станїславівскій. Окрім того Русини-народовцї мусять всїми силами домагати ся, щоби на владичих престолах засїдали мужі з виразними руско-народними засадами, від котрих би они під жадним услівєм не відступили нї на крок. Се повинно бути у нас conditio sine qua non, инакше сьвященьство не сповнить своєї задачі нїколи так, як треба. Мабуть в зрозуміню сеї засади піднесли — як довідуємось — у впливових кругах також кандидатуру крилошанина д-ра Івана Ґробельского в Станїславові, котрий свого часу був консисторским совітником в Перемишли. Кандидатуру сю піднесено цїлком серіозно, тим більше, що о. др. Ґробельский знаний з своїх спосібностий на поли церковнім.

Філїя „Просьвіти“ в Стрию устроює дня 15-го мая торжество в память 48-их роковин знесеня панщини.

Акад. товариство „Січ“ у Відни відбуде дня 20-го мая с. р. свої надзвичайні загальні збори. На порядку дневнім стоїть між иньшим вибір заступника голови і одного видїлового.

О. Остап Нижанковский, знаний наш народний композитор, піддав ся сими днями іспитови в консерваториї в Празї і здав єго з відзначенєм. О. Нижанковский буде тепер старати ся о посаду учителя сьпіву при учительских семинариях, а таке місце він занимає вже тепер тимчасово у Львові.

Добрий приклад. Сеї зими їздили Бітляни до Тухольки клеци возити і дізнали ся, що там селяни завели тверезість. Повернувши домів вирахували, що Бітля пропиває річно 6.000 зр., підчас коли сума цїлого податку оплачуваного громадою виносить 2.300 зр. Сей рахунок отворив Бітлянам очи, що головною причиною убожества є горівка, і длятого постановили завести у себе повздержність від всїх напоїв. Що загадали, то і вчинили. Самі ходили від хати до хати, заохочували одні других і в цьвітну недїлю майже всї зложили обіт тверезости на пять лїт.

Загадочний случай. Минувшого тижня хотїв 55-лїтний господар в Гумнисках коло Тере-

бовлї Йосиф Трендовацкий збудити свого 21-лїтного сина, котрого відобрали сего року до війска. Син не хотїв вставати, а батько взяв тодї орчик та вдарив сина двічи так сильно по голові, що сей до години вмер. В розпуцї вхопив батько косу і розпоров собі живіт.

Хінець у Львові. Гсу-Тінґ-Чун, родовитий Хінець, член хіньскої амбасади в Берлинї і др. Кароль Краєр, Нїмець, секретар хіньскої амбасади у Відни, Берлинї і Петербурзї приїхали у вівторок в переїздї до Будапешту на виставу до Львова і заїхали до готелю „Імперияль". Гсу-Тінґ-Чун, молодий, може 25-лїтний чоловік, був одїтий в народний хіньский одяг, а з голови єго звисала конечна у Хінця, довжезна, бо аж по кістки сягаюча коса. В готелевій книзї записали ся оба подорожні: Хінець по хіньски намалював аж три стовпцї дивовижних значків, а Краєр підписав ся по нїмецки і по хіньски. Пополудни, користаючи з вільного часу, перейшли ся хіньскі гостї по містї і очивидно хіньский одяг Гсу-Тінґ-Чун-а викликував всюди збіговище цїкавих. В середу рано від'їхали оба гостї зелїзницею на Стрий до Будапешту.

Смерть піяка. В Лужанах, селї кіцманьского повіту, арештовано Онуфрія Лахнюка, котрий все запивав ся і опісля виробляв в селї крики і галабурди. Порядні люди старали ся єго відтягнути від того поганого звичаю, але дармо: єму був Мошко з своєю горівкою лїпший, як порядне статочне житє. Коли на другий день по арештованю прийшли до громадского арешту, найшли єго повішеного. Таке то: по пяному жив, по пяному й вмер.

Телеґрами „Буковини".

З дня 2-го мая 1896 року.

Будапешт. Сегодня зраня наступило в присутности цїсарскої пари, членів цїсарского дому, спільних австро-угорских мінїстрів, заступників чужих держав — з виїмкою Сербії — і заступників парляментів обох частин держави отворенє тисячлїтної вистави. Цїсарску пару витала публика підчас цїлої їзди грімкими окликами. На повитанє мінїстра торговлї Данієля відповів цїсар, що прибув з правдїшною радостю на отворенє вистави, а та радість збільшає ся тим, що вистава через представленє плодів хосенного і кількасотрічного розвитку духового і материяльного добра представляє визначне дїло мира і докаже сьвітови, що мадярска нация, котра удержала державу через тисяч лїт серед нераз дуже прикрих обставин, не лише хоробростю на поли битви знає охоронити цїсарский трон і вітчину, але занимає також на поли культурнім гідне місце між цивілїзованими народами. Цїсар спімнув дбалість і жичливість цїлого краю, як також прихильність заграницї, котра радо приспорила дорогоцїнні річи великої історичної вартости для вистави. Вистава докаже, що хоч в полїтичній борбі богато людий виберає для переведеня своїх патріотичних цїлий ріжні дороги, то в вірности для угорскої корони знаходять ся при хосенній роботї для розширеня науки і піднесеня добробиту і слави краю всї горожани при купі. Цїсар щиро бажає, щоб та братерска єдність обняла все, що може придати ся для ущасливленя і заобезпеки будучини улюбленого королївства, а дотеперішний успіх нехай буде горячою заохотою до дальшої мирної працї. О се благає цїсар Бога, о Єго опіку і благословенє просить для вистави, котру отсим отверає.

Відень. Лїкар при краєвім шпиталю в Чернівцях Бронислав Маєрский одержав золотий хрест заслуги.

Тегеран. Якийсь злочинець застрілив шаха перского.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з францускими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступня.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Францускі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня пончіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар пончіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адмінїстрация „Добрих Рад" в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Виданя „Буковини".

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини" обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця" бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зорі" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї" у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ОСВІН ФЛЄК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

машини до шитя

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.;

переберає вкінци заведенє телеґрафів, телефонів і всякі поправки в тих річах.

(Чет. і нед. 6—12).

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради" в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.